

Nr 50.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livränta åt Carl Johan Eric Tersmeden m. m.; given Stockholms slott den 25 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÅNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, följande.

1:o.

Under militärtjänstgöring hösten 1939 insjuknade löjtnanten i Svea livgardes reserv Carl Johan Eric Tersmeden i barnförslamning under sådana förhållanden, att samband mellan sjukdomen och tjänstgöringen torde få anses föreligga. Genom brev den 6 december 1940 tillerkände Kungl. Maj:t Tersmeden ersättning för vissa kostnader i anledning av sjukdomen med 766 kronor. Sedan Tersmeden i en den 28 maj 1943 överlämnad skrift anhållit om ytterligare ersättning, tillerkändes Tersmeden genom brev den 8 oktober 1943 ersättning för ytterligare kostnader med 1 898 kronor 75 öre. Vidkommande frågan om ersättning i övrigt förklarade Kungl. Maj:t Sig

vilja framdeles, efter framställning till riksdagen, meddela beslut. I detta avseende har riksdagen — på därom av Kungl. Maj:t i proposition 1944: 66 (punkt 7:o) gjord framställning — enligt skrivelse 1944: 135 medgivit, att Tersmeden finge från fjärde huvudtitelns anslag till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, uppbära, förutom sjukpenning med 1 419 kronor, livränta för tiden den 16 mars 1941—den 15 september 1944, beräknad efter 2 000 kronor för år till och med den 15 september 1942 och därefter efter 1 000 kronor för år jämte 15 % dyrtidstillägg å sålunda utgående livränta. Beträffande ersättningsfrågan i övrigt torde få hänvisas till nämnda proposition.

Hos Kungl. Maj:t har Tersmeden den 26 november 1944 anhållit om ytterligare ersättning i anledning av sjukdomen och därvid anfört i huvudsak följande.

Efter den 15 september 1944 hade han ej erhållit någon ersättning. För att i möjligaste mån förbättra sitt tillstånd och minska invaliditeten hade han undergått fortsatt specialbehandling. Han hade numera även fortsatt sina år 1939 avbrutna studier och lyckats avlägga civiljägmästarexamen, men genom sjukdomen hade hans examen fördröjts med omkring tre och ett halvt år. Oaktat Tersmedens allmäntillstånd vore gott, vore till följd av invaliditeten hans arbets- och utkomstmöjligheter nedsatta med 50 %. Han kunde endast långsamt förflytta sig med stöd av två käppar kortare sträckor och vore alltjämt beroende av invalidvagn, som åsamkade honom betydande kostnader i underhåll. Trots goda vitsord hade han på grund av sjukdomen ej kunnat erhålla avlönad anställning hos domänstyrelsen eller i privat tjänst. Hans möjligheter att efter eventuella ytterligare studier eller oavlönad privat tjänstgöring erhålla avlönad privat anställning syntes ovissa. I anslutning till det anförda hemställde Tersmeden *dels* om ersättning för havda kostnader, bland annat för inköp av invalidvagnen, samt för försenade utkomstmöjligheter, med tillhoppa 11 630 kronor 63 öre, *dels ock* om livränta från den 16 september 1944. Livräntan borde kompensera Tersmedens minskade utkomstmöjligheter. Denna minskning överstege betydligt 2 000 kronor per år.

I intyg den 23 oktober 1944 har rektorn vid skogshögskolan G. Lundberg vitsordat, att Tersmedens examen torde ha fördröjts omkring tre och ett halvt år genom sjukdomen, ävensom med stöd av ett av överläkaren och docenten S. Orell den 19 oktober 1944 utfärdat läkarintyg framhållit, att Tersmedens rörelseförmåga vore nedsatt med cirka 50 %, vilket gjorde Tersmeden oförmögen till aktiv praktisk skogstjänst. Till följd härav kunde Tersmeden ej erhålla fast statlig anställning och även vid en eventuell privat anställning måste invaliditeten inverka menligt i löneavseende. Orell har i sitt intyg framhållit, att Tersmedens arbets- och utkomstmöjligheter syntes kunna beräknas till 50 % av det normala.

Riksförsäkringsanstalten har anfört i huvudsak följande.

Med stöd av Orells intyg funne anstalten, att Tersmedens arbetsförmåga från den 16 september 1944 tills vidare borde anses nedsatt med hälften. På grund härav syntes livränta böra utgå jämväl för tiden från den 16 september 1944 förslagsvis tills vidare med 1 000 kronor för år räknat. Jämlikt kungörelsen den 30 juni 1943 angående dyrtidstillägg åt vissa ersättningsstagare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m., utginge å livränta, som enligt 1927 års militärsättningsförordning tillkomme vid för-

svarsväsendet fast anställd, vilken drabbats av sjukdom före den 1 januari 1941, dyrtidstillägg med 20 % för tiden till och med den 31 december 1945, under förutsättning att invaliditetsgraden uppginge till minst tre tiondelar. Motsvarande dyrtidstillägg syntes jämväl böra utgå till Tersmeden. Då Tersmeden torde förbli invalid under sin återstående livstid, syntes det anstalten lämpligt, att anstalten erhöles Kungl. Maj:ts bemyndigande att för framtiden tillerkänna honom ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen.

Beträffande Tersmedens ersättningsanspråk i övrigt tillstyrkte anstalten viss ersättning för läkarintyg, varemot Tersmedens övriga ersättningsanspråk, såsom redan prövade, ej borde föranleda någon åtgärd.

Försvarets sjukvårdsförvaltning tillstyrker livränta med dyrtidstillägg enligt riksförsäkringsanstaltens förslag samt föreslår härjämte viss mindre ersättning för specialbehandling m. m.

Försvarets civilförvaltning, som uttalat sig allenast i livräntefrågan, har i skrivelse den 23 februari 1945 biträtt riksförsäkringsanstaltens förslag och hemställt, att anstalten måtte bemyndigas att från och med den 16 september 1944 tills vidare utgiva livränta enligt grunderna för militärsättningsförordningen.

Statskontoret har tillstyrkt civilförvaltningens framställning.

Sedermera har civilförvaltningen i skrivelse den 12 oktober 1945, efter förnyat hörande av riksförsäkringsanstalten och sjukvårdsförvaltningen, upptagit ersättningsfrågan till slutlig behandling. Civilförvaltningen har därvid anslutit sig till följande uttalande av riksförsäkringsanstalten:

Tersmeden skulle, därest brevet den 23 juli 1940 med provisoriska bestämmelser om särskilda förmåner åt viss personal vid försvarsväsendet, som drabbats av kroppsskada, varit å honom tillämpligt, jämlikt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning för drift och reparation av invalidvagnen ha tillerkänts sådant livräntetillägg, som omförmäldes i 6 § 2 a) i förordningen, att utgå tills vidare från och med den 12 november 1942 och med ett belopp av för närvarande 46 kronor för år. Utbetalningen av livräntetillägget skulle ha ägt rum samtidigt med den livränta, som skulle utgått till Tersmeden.

Civilförvaltningen, som föreslagit viss ytterligare engångsersättning till Tersmeden för specialbehandlingar och läkarintyg, har i överensstämmelse med riksförsäkringsanstaltens förslag hemställt, att anstalten måtte bemyndigas utgiva angivna livräntetillägg från och med den 12 november 1942 tills vidare.

Genom brev den 26 oktober 1945 har Kungl. Maj:t i enlighet med civilförvaltningens förslag tillerkänt Tersmeden ersättning för specialbehandlingar och läkarintyg med 194 kronor. I livräntefrågan ville Kungl. Maj:t däremot framdeles meddela beslut.

Av det anförda framgår att Tersmedens sjukdom torde få anses ådragen under militärtjänstgöring, på grund varav livränta tillerkänts honom till följd av invaliditet för tiden till och med den 15 september 1944. Såsom av nu föreliggande utredning framgår torde Tersmeden förbli invalid under sin åter-

Departements-
chefen.

stående livstid. På grund härav är det skäligt, att Tersmeden erhåller invalidersättning även för tiden efter den 15 september 1944. Jag anser mig böra föreslå, att Tersmeden i enlighet med riksförsäkringsanstaltens förslag tillerkännes ersättning enligt grunderna för militärsättningsförordningen, nämligen dels livräntetillägg för invalidvagn under tiden den 12 november 1942—den 15 september 1944 dels ock livränta med vederbörliga tillägg (bland annat livräntetillägg för invalidvagn) från och med den 16 september 1944 tills vidare. Ersättningen bör bestridas från fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att löjtnanten i Svea livgardes reserv Carl Johan Eric Tersmeden må, enligt grunderna för militärsättningsförordningen, från fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, uppbära *dels* livräntetillägg för invalidvagn för tiden den 12 november 1942—den 15 september 1944, *dels ock* livränta med vederbörliga tillägg från och med den 16 september 1944 tills vidare.

2:o.

Värnpliktige nr 214—61—1923 Elof Albin Zetterlund fullgjorde under hösten 1941 beredskapstjänstgöring vid ett till Kiruna förlagt luftvärnsförband. Lördagen den 4 oktober erhöll Zetterlund permission från klockan sex eftermiddagen till klockan två på natten och besökte i samband härmed en dansbana i Folkets park i Kiruna. På återväg till förläggningen efter klockan tolv på natten tilldelades Zetterlund på allmän plats av en spritpåverkad värnpliktig vid namn Tervaniemi ett kraftigt knytnävsslag i huvudet. Slaget och fall mot marken medförde svår kroppsskada, nämligen huvudskador med efterföljande fullständig dövhet på båda öronen och rubbningar i balanssinnet. Fältkrisrätten vid Gällivare försvarsområdesstab dömde genom utslag den 1 juli 1942 Tervaniemi till straffarbete i åtta månader och förpliktade honom att till Zetterlund utge ersättning för sveda och värk med 1 500 kronor samt ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Zetterlund, som icke kunde utfå någon ersättning av Tervaniemi, anhöll hos riksförsäkringsanstalten om ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning.

Riksförsäkringsanstalten avslag ersättningsyrkandet, varvid anstalten anförde i huvudsak: I 2 § 2. 1927 års militärsättningsförordning stadgas: »Militärtjänstgöring anses hava varit för handen endast under tid, då den skadade för fullgörande av värnplikt eller tjänsteplikt nödgats uppehålla sig å viss ort eller i föreskriven ordning varit stadd på marsch eller annan färd eller då den skadade i annat fall än nyss nämnts varit stadd på färd till eller

från militärtjänstgöringen samt färden föranletts av och stått i omedelbart samband med tjänstgöringen». Då emellertid ifrågavarande olycksfall icke inträffat under sådana förhållanden, har riksförsäkringsanstalten funnit ersättning i anledning av olycksfallet icke kunna tillerkännas Zetterlund.

Zetterlund anförde besvär hos försäkringsrådet och framhöll därvid i huvudsak följande.

Till följd av misshandeln hade han blivit fullständigt döv på båda öronen. — Under förläggningen i Kiruna hade han tillhört en automatkanontropp såsom avståndsmätare. Vid förbandet fanns två avståndsmätare och en av dem skulle alltid vara i tjänstgöring (första beredskap). Den andre kunde erhålla permission, men vistelseorten skulle vara känd och han skulle kunna inställa sig till tjänstgöring inom två timmar. Den lördagspermission Zetterlund vid avsedda tid erhöll avsåg vistelse inom förläggningsorten, Kiruna samhälle. Zetterlund hade muntligen anmält till förbandschefen, att han ämnade besöka Folkets park. Vid sin prövning av ersättningsfrågan hade riksförsäkringsanstalten tydligen fäst avgörande vikt vid att Zetterlund åtnjutit permission. Enligt Zetterlunds åsikt syntes emellertid för att ersättning skulle kunna utgå icke nödvändigt att olycksfallet stode i samband med militärövningar. Avgörande vore i stället att den värnpliktige, då olycksfallet inträffade, vore så bunden i sin rörelsefrihet att han ej utan tillstånd finge avlägsna sig från viss ort. I detta avseende vore att märka att permission och fritidsområde reglerades på ett helt annat sätt under fredstjänstgöring än under förstärkt försvarsberedskap. Vid beredskap vore den värnpliktige på helt annat sätt bunden även under permission. Zetterlund hade ju sålunda måst uppge var han vistades och måste kunna inställa sig inom två timmar. Han hade därför varit förhindrad att själv bestämma sin vistelseort och måste därför även under permissionen anses ha varit i tjänstgöring. Zetterlund yrkade därför ersättning enligt militärsättningsförrordningen.

Försäkringsrådet fann ej skäl att göra ändring i riksförsäkringsanstaltens beslut. Över försäkringsrådets utslag kunde klagan ej föras.

Zetterlund har nu anhållit om ersättning för skadan och därvid framhållit huvudsakligen följande.

Zetterlund vidhölle, att han, även om han åtnjutit permission med rätt att vistas borta några timmar från pjasplatsen, varit bunden att uppehålla sig inom fritidsområdet, Kiruna. Riksförsäkringsanstaltens tolkning av ersättningsfrågan syntes alltför restriktiv och Zetterlund borde ha tillerkänts ersättning. Till följd av skadan hade Zetterlund icke kunnat återgå till sitt civila yrke såsom hotellvaktmästare utan nödgats anlita fattigvård för att erhålla ett nödtorftigt underhåll. Det vore bittert och orättvist, om Zetterlund till följd av den under beredskapen ådragna skadan under återstående livstid skulle vara hänvisad till fattigvården för familjens försörjning. För övrigt syntes det oriktigt, att hemortskommunen skulle nödgas lämna bidrag för en skada, som staten närmast borde svara för. Enär Zetterlund före misshandeln varit fullt frisk och arbetsför men nu vore invalid, yrkade han av statsmedel ersättning att utgå retroaktivt från dagen för olycksfallet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas att Zetterlund, som är född år 1903, är gift och i äktenskapet har tre minderåriga barn födda år 1936, 1938 och

1941, att han i sitt civila yrke som hotellvaktmästare i Kramfors haft en lön av omkring 300 kronor i månaden samt att Zetterlund för närvarande bodde i en mindre fastighet och där skötte eldning och snöskottning m. m.

Riksförsäkringsanstalten har framhållit följande.

Riksförsäkringsanstalten ansåge sig icke kunna tillstyrka ansökningen med hänsyn till de konsekvenser bifall till densamma skulle kunna medföra. Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl vidtaga åtgärder för beredande av viss ersättning av statsmedel åt Zetterlund, hade anstalten införskaffat utredning för fastställande av den ersättning, som vid tillämpning av militärsättningsförordningen för närvarande skulle utgått till Zetterlund, nämligen läkarintyg rörande hans nuvarande tillstånd samt uppgifter angående hans arbets- och inkomstförhållanden m. m. Av utredningen framginge, att Zetterlund lede av dövhet å båda öronen samt av huvudvärk och balansrubbing såsom följd av olycksfallet och vidare att han, som vid tiden för olycksfallet varit anställd som hotellvaktmästare, efter olycksfallet genomgått kurs i maskinskrivning och sökt lära sig skomakeri men icke kunnat förskaffa sig någon arbetsinkomst. Med stöd av utredningen och i samråd med sin överläkare, professorn A. Troell, ansåge anstalten Zetterlunds arbetsförmåga nedsatt till följd av olycksfallet med för närvarande 66 $\frac{2}{3}$ %. Därest militärsättningsförordningen varit tillämplig, skulle till Zetterlund, vars årliga arbetsförtjänst skulle antagits utgöra 2 160 kronor, utgått livränta med för närvarande 960 kronor för år. Å livräntan skulle under innevarande år utgått dyrtidstillägg med 40 %.

Försvarets civilförvaltning har efter samråd med *försvarets sjukvårdsförvaltning* anfört följande.

Sjukvårdsförvaltningen hade i sitt utlåtande tillstyrkt, att Zetterlund måtte beredas ersättning i anledning av sin invaliditet, som sjukvårdsförvaltningen ansåge vara en direkt följd av skadan. I likhet med riksförsäkringsanstalten ansåge sig emellertid civilförvaltningen förhindrad tillstyrka framställningen. Den omständigheten att Zetterlund, därest skadan inträffat den 1 juli 1944 eller senare på grund av genomförd författningsändring kunde antagas ha varit berättigad till ersättning enligt militärsättningsförordningen, funne ämbetsverket, med hänsyn till de konsekvenser bifall till ansökningen kunde befaras medföra, icke böra tillmätas betydelse i detta sammanhang. — Med hänsyn å andra sidan till de ömmande omständigheterna och de synbarligen jämväl för framtiden kvarstående allvarliga följderna av skadan, ville civilförvaltningen ifrågasätta, om icke Zetterlund borde beredas tillfälle till omskolning jämlikt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev den 25 maj 1945, angående riksdagens skrivelse nr 156 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omskolning av i militärtjänst skadade m. m., oberoende av den omständigheten, att Zetterlund icke vore att anse såsom under militärtjänstgöring skadad i den mening som avsåges i berörda brev.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna tillstyrka ansökningen ävensom framhållit, att arbetsmarknadskommissionen syntes böra höras beträffande omskolningsfrågan.

Statens arbetsmarknadskommission har framhållit följande.

Enligt 2 § 2 mom. militärsättningsförordningen, i lydelse före de genom SFS 1944:316 vidtagna ändringar, ansåges militärtjänstgöring ha varit för handen endast under tid, då den skadade för fullgörande av värn-

plikt eller tjänsteplikt nödgats uppehålla sig å viss ort eller i föreskriven ordning varit stadd på färd till eller från tjänstgöringen samt färden föranletts av och stått i omedelbart samband med tjänstgöringen. Efter förenämnda ändringar ansåges militärtjänstgöring vara för handen jämväl under tid då värnpliktig i omedelbart samband med tjänstgöringen lovligen uppehållit sig å allmän plats eller för allmänheten tillgänglig lokal inom tjänstgöringsorten eller den omgivning därav där personal tillhörande manskapet vanligen vistades under fritid.

Zetterlund hade ådragit sig skadan år 1941. Enligt då gällande lydelse av 2 § 2 mom. militärsättningsförordningen hade olycksfallet icke inträffat under militärtjänstgöring, varför ersättning icke kunnat tillerkännas Zetterlund. Om olycksfallet däremot inträffat efter den 1 juli 1944 då SFS 1944: 316 trätt i kraft, torde kunna antagas, att ersättning enligt militärsättningsförordningen kunnat beviljas Zetterlund. Med hänsyn härtill samt det orsakssammanhang, som i vart fall måste anses föreligga mellan skadan och militärtjänstgöringen, ävensom i övrigt ömmande omständigheter torde Zetterlund böra tillerkännas ersättning i enlighet med i militärsättningsförordningen angivna grunder. Kommissionen funne förhållandena i ärendet vara sådana, att kommissionen icke för sin del i likhet med civilförvaltningen kunde finna ett bifall förenat med några större konsekvenser.

I anslutning härtill har arbetsmarknadskommissionen tillstyrkt proposition om ersättning till Zetterlund enligt grunderna för militärsättningsförordningen.

Beträffande frågan om omskolning har kommissionen framhållit, att såsom förutsättning för omskolning gällde, att vederbörande drabbats av skada som medförde rätt till ersättning enligt militärsättningsförordningen eller därmed jämställda författningar. Därest Zetterlund komme att tillerkännas ersättning enligt grunderna för militärsättningsförordningen, förutsatte kommissionen, att omskolning jämväl skulle kunna beredas honom. Medgivande härtill syntes för dylikt fall av Kungl. Maj:t kunna lämnas utan riksdagens hörande.

Av det anförda framgår att riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet funnit ersättning icke kunna tillerkännas Zetterlund jämlikt militärsättningsförordningen i dess lydelse vid den tid skadan inträffade. Med hänsyn till de förhållanden under vilka skadan uppkommit och med beaktande av Zetterlunds omfattande försörjningsskyldighet och svaga ekonomiska ställning finner jag likväl skäligt, att Zetterlund erhåller ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen. Omständigheterna i detta fall äro ovanliga, varför jag i likhet med arbetsmarknadskommissionen finner bifall till Zetterlunds ansökning knappast kunna få större prejudicerande betydelse.

Ersättningen bör bestridas från anslaget Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Som villkor för utbetalande av ersättningen bör gälla, att Zetterlund till motsvarande del å kronan överlåter sin rätt till skadestånd gentemot den vållande.

Därest ersättning enligt militärsättningsförordningen tillerkännes Zetterlund, torde omskolningsfrågan kunna prövas av Kungl. Maj:t.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att till Elof Albin Zetterlund må på grund av angivna skada från fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgå ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen.

3:o.

Värnpliktige nr 3872—45—1935 Karl Gustav Wilhelm Lange, som är född år 1915, fullgjorde militärtjänstgöring under tiden den 16 maj—den 14 juni 1939, den 2 september—den 17 november 1939 samt den 12 april—den 7 september 1940. Under sistnämnda period sjukskrevs Lange på grund av plattfotbesvär och överfördes till handräckningstjänst. I övrigt var Lange under militärtjänstgöringen sjukskriven endast en kortare tid för ögonskada.

Lange insjuknade i slutet av januari 1941 med influensasymptom och befanns den 14 februari 1941 lida av lungtuberkulos. Han vårdades å sanatorium under tiden mars—juli 1941. Sedan han utskrivits från sanatoriet och vilat ytterligare några månader, arbetade han till i juni 1943, då sjukdomen ånyo utbröt. Efter vistelse på landet vårdades han åter på sanatorium under tiden september 1943—oktober 1944 samt undergick därvid revbensoperationer.

Hos riks försäkringsanstalten anhöll Lange om ersättning på grund av sjukdomen, som han ansåg ådragen under militärtjänstgöringen.

Riksförsäkringsanstalten infordrade utredning rörande Langes hälsovårdsförhållanden m. m. Lange framhöll därvid, att han efter uttryckningen i september 1940 besvärats av svår hosta samt haft feber och trötthetskänsla. Under beredskapstiden hade han hos läkare klagat över trötthet men endast erhållit marschbefrielse.

Genom beslut den 8 februari 1945 fann riks försäkringsanstalten, jämlikt 23 § i 1927 års militärsättningsförordning, Langes rätt till ersättning enligt förordningen förverkad, enär icke inom en tid av tre år från sjukdomens yppande underrättelse jämlikt 14 § i förordningen blivit lämnad om sjukdomen eller denna blivit anmäld i riks försäkringsanstalten.

Försäkringsrådet, där Lange anförde besvär, fann ej skäl göra ändring i riks försäkringsanstaltens beslut. Över utslaget kunde klagan ej föras.

Sedermera har Lange hos Kungl. Maj:t anhållit om ersättning på grund av sin sjukdom och därvid anført i huvudsak följande.

Riks försäkringsanstalten hade framhållit, att underrättelse eller anmälan om sjukdomen ej lämnats inom föreskriven tid. Anledningen till denna underlåtenhet vore den, att en läkare på Söderby sjukhus, där Lange intogs i mars 1941, på förfrågan av Lange uppgav, att Lange ej kunde påräkna ersättning från riks försäkringsanstalten.

Riksförsäkringsanstalten har anført följande.

Därest Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att Lange, utan hinder därav att ansökning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid, bereddes

ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen, för den händelse sjukdomen skulle kunna anses ådragen under militärtjänstgöring, hade anstalten införskaffat utredning rörande Langes hälsotillstånd m. m. under tiden den 8 september 1940 — den 14 februari 1941, då tuberkulos konstaterades. Härav framginge, bland annat, att Lange under sagda tid varit anställd i tapetaffär, vilken anställning han innehaft sedan år 1932. Med anledning av en uppgift att en syster till Lange lede av lungtuberkulos, hade Lange meddelat, att systemen insjuknat i tuberkulos under våren 1940 samt att han under åren 1940 och 1941 endast vid enstaka och kortvariga tillfällen sammanträffat med henne. Med stöd av vad sålunda förevarit hade anstalten funnit det icke ådagalagt men icke helt uteslutet, att Langes lungsjukdom ådragits under hans militärtjänstgöring.

Av en den 15 augusti 1945 verkställd undersökning rörande Langes ekonomiska förhållanden inhämtas följande.

Lange hyr bostad hos sin moder men vistas för närvarande som konvalescent på landet. Lange har varit anställd som lagerarbetare i nämnda tapetaffär men slutade anställningen år 1942 emedan arbetsplatsen, en källar-lokal, varit olämplig på grund av hans sjukdom. Under anställningen hade han åtnjutit en inkomst av högst 72 kronor i veckan. Han har sedermera varit anställd som chaufför och byggnadsarbetare m. m. mot en lön varierande mellan 90 och 110 kronor i veckan. Sedan han i juni 1943 på grund av sjukdomen nödgats sluta sin senaste anställning, har han varit oförmögen till arbete.

Försvarets sjukvårdsförvaltning har framhållit, att det icke kunde uteslutas, att Lange ådragit sig sjukdomen under militärtjänstgöringen. Med hänsyn härtill har *försvarets civilförvaltning* icke velat motsätta sig bifall till ansökningen.

Jämväl *medicinalstyrelsen* har funnit det icke uteslutet, att sjukdomen ådragits under militärtjänstgöringen, och därför förklarar sig icke avstyrka bifall till ansökningen.

Statskontoret har med hänsyn till föreliggande omständigheter tillstyrkt ersättning enligt grunderna för militärsättningsförordningen.

Av det anförda framgår att det ej torde vara ådagalagt men ej heller uteslutet, att Lange ådragit sig sjukdomen under militärtjänstgöring. *Departementschefen.* Remissmyndigheterna ha därför ej motsatt sig bifall till ansökningen. Med godtagande av Langes uppgift om anledningen till att meddelande om sjukdomen eller ansökan om ersättning ej avgivits i rätt tid, anser jag mig böra föreslå ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen. Kostnaderna torde böra bestridas från fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Karl Gustav Wilhelm Lange må på grund av angivna sjukdom från fjärde huvudtitelns anslag Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgå ersättning enligt grunderna i militärsättningsförordningen.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1:o—3:o hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Roswall.
